

Breu resum dels objectius dels projectes de recerca subvencionats per la Secretaria per a la Immigració dins la convocatòria AMIC 2005

Responsable: MARIA ANTÒNIA MARTÍ ANTONÍN
**Títol: APLICACIÓ DE MODELS LINGÜÍSTICS PER A LA IMPLEMENTACIÓ
D'UN CERCADOR LOCAL ESPECIALITZAT EN EL DOMINI DE LA
IMMIGRACIÓ I L'ESTRANGERIA**

El propòsit del projecte CODEX SEARCH és utilitzar informació lingüística per a implementar un cercador local especialitzat en dret d'estrangeria.

La finalitat d'aquesta eina és resoldre els greus inconvenients legals que la falta d'informació ocasiona als immigrants que estan en procés de regularització. Sens dubte, tenir un major control sobre la seva situació legal incrementarà les probabilitats d'integració en la societat catalana.

CODEX SEARCH forma part de les investigacions que manté el CLIC (Centre de Llenguatge i Computació) en el camp de la Cerca de Respostes (CR o Question Answering).

En aquest sentit, un dels propòsits del projecte consisteix a crear eines que siguin reutilitzables, entrenar-s'hi i posar-les a prova en tasques de CR com ara les ontologies, els sistemes d'indexació i segmentació de documents, el reconeixement automàtic d'entitats, la creació de tipologies de preguntes, la producció de corpus textuais, etc.

De manera específica, amb aquest projecte es busca aprofitar els recursos que s'estan generant en el procés d'elaboració d'una tesi doctoral consistent a dissenyar un mòdul d'anàlisi del discurs (MAD) per a sistemes de Cerca de Respostes en el domini de la immigració i l'estrangeria.

Responsable: TERESA LLEIXÀ ARRIBAS

Títol: ASSOCIACIONISME I ESPORT. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ PER A LA PARTICIPACIÓ D'INFANTS I JOVES IMMIGRANTS EN EL TEIXIT ASSOCIATIU DE BARRI

El fort increment de la població immigrada en els últims anys fa necessàries noves actuacions en relació amb diferents agents socioeducatius.

La inclusió social a través de la pràctica de l'activitat física i esportiva des de les associacions esdevé una via que ha de ser considerada i valorada.

El present projecte se centra, doncs, en l'anàlisi de les necessitats de la població immigrada en edat escolar envers l'associacionisme esportiu, per tal d'establir directrius que en potenciïn la participació.

Partim d'un projecte anterior realitzat pel nostre grup de recerca que tenia com a finalitat "analitzar els factors que determinen la pràctica de l'activitat física de l'alumnat nouvingut i amb risc d'exclusió social, tot considerant l'oferta, l'accés, els models d'intervenció i la formació dels agents educadors".

En el present projecte concretem l'estudi en l'associacionisme esportiu i ens movem en tres nivells de treball que permetran establir criteris d'organització, gestió i intervenció segons:

- a) El tipus d'activitats;
- b) La gestió de recursos materials i humans;
- c) La xarxa relacional formada per administracions, institucions educatives formals i altres agents socials.

Responsable: FLOR ÁNGELES CABRERA RODRÍGUEZ Títol: DIAGNÒSTIC COMPETÈNCIES INTERCULTURALS ADMINISTRACIÓ PÚBLICA
--

El projecte d'investigació que presentem s'inscriu dins la línia de treball "Desenvolupament en competències interculturals en l'àmbit laboral", que dintre del Grup de Recerca Intercultural (GREDI), s'està treballant des de 1998 i que ha produït dues tesis doctorals i altres treballs de recerca. Fruit d'aquests treballs disposem d'un model d'anàlisi per al diagnòstic de les competències interculturals transversals en el context laboral del món empresarial. Ens proposem analitzar la validesa i la utilitat d'aquest model en l'àmbit de l'Administració pública.

La finalitat del present projecte és:

- a) fer una anàlisi de necessitats formatives en competències interculturals en el personal de l'Administració pública que està treballant en contacte amb persones immigrants;
- b) fer una proposta formativa en competències Interculturals ajustada al perfil analitzat.

La metodologia de la present investigació és la pròpia d'un estudi descriptiu/comprensiu on es combinaran estratègies quantitatives i qualitatives que atenguin els objectius específics del projecte.

Els resultats de la investigació seran de tipus disciplinari, metodològic i aplicat:

- ampliar el coneixement que es posseeix sobre el nivell de competències interculturals en personal en actiu;
- elaborar instruments que ens permetin mesurar la sensibilitat intercultural i les competències interculturals;
- sensibilitzar respecte a la necessitat d'enriquir les pròpies competències professionals amb altres capacitats que preparin per relacionar-se en societats multiculturals;
- afavorir la integració cultural de ciutadans nous a Catalunya, rebent una atenció adequada a les seves necessitats;
- promoure un escenari institucional en el qual puguin generar-se bones pràctiques que puguin ser desenvolupades com a model per a altres agents socials.

La viabilitat del projecte es garanteix amb la col·laboració de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya i el suport de la Secretaria per a la Immigració.

Responsable: PILAR FIGUERA GAZO

Títol: L'ÈXIT EN LES TRAJECTÒRIES FORMATIVES OBLIGATÒRIES I POSTOBLIGATÒRIES EN CONTEXTOS MULTICULTURALS

Diversos grups de recerca de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona, amb el suport del Consell Comarcal del Garraf, plantegen una recerca per a detectar les trajectòries de transició al final de l'escolaritat obligatòria tant dels nois com de les noies adolescents i dels joves immigrants a la comarca.

La metodologia d'investigació és descriptiva/comprendiva i combina estratègies quantitatives i qualitatives d'acord amb els diferents objectius i fases de la recerca. L'estudi –mitjançant instruments i tècniques de recerca provades científicament– pretén identificar el grau d'integració de la població esmentada tant en el món escolar com en el món laboral en què viuen.

Un cop detectats i perfilats aquests itineraris, es tracta d'analitzar el paper de la formació en la construcció de les trajectòries esmentades i l'efecte que sobre l'èxit o fracàs socioeducatiu tenen certes variables relacionades amb la promoció educativa i la persistència en la formació personal.

Vistos els resultats i analitzades les variables intervenint-hi, el grup d'investigadores vol oferir tot un seguit de recomanacions pedagògiques i tècniques valuoses per optimitzar els itineraris d'èxit inspirant-se en els principis de la xarxa XAM.

Així també donar els elements clau per a la creació de programes i/o activitats d'intervenció que afavoreixen la plena inserció sociolaboral dels adolescents i joves d'aquesta comarca.

<p>Responsable: MARIA ÁNGELES MARÍN GRACIA Títol: ESTUDI DIAGNÒSTIC DE LES NECESSITATS SOCIOEDUCATIVES DELS ADOLESCENTS I JOVES NOUINGUTS A LA CIUTAT DE SANT BOI DE LLOBREGAT</p>
--

Emmarcat dins de les línies que es plantegen en el Pla de ciutadania i immigració de la Generalitat de Catalunya, la recerca pretén realitzar una diagnosi de la realitat de l'acollida dels adolescents i joves a Sant Boi de Llobregat i l'elaboració d'un pla integral d'acollida al municipi.

El projecte es portarà a terme de forma compartida entre membres del Grup de Recerca en Educació Intercultural (GREDI) del Departament MIDE de la Universitat de Barcelona, tècnics de l'Administració local i membres del teixit associatiu de la zona.

El treball d'investigació s'insereix dins les àrees que s'han considerat com a prioritàries per la Comissió Transversal Municipal d'Immigració d'aquesta localitat que hi està treballant des dels últims anys.

La part diagnòstica d'aquest projecte inclou dues vessants:

- d'una banda es farà una anàlisi de les necessitats socioeducatives i de participació d'aquests adolescents i joves estrangers nouvinguts a la ciutat, i,
- d'una altra, es farà la diagnosi de l'acollida que es realitza per part del teixit associatiu i social del municipi.

En aquesta fase diagnòstica s'elaboraran instruments per a conèixer l'opinió tant dels joves com dels agents socials implicats en el teixit associatiu. A partir dels resultats d'aquesta diagnosi s'elaborarà un pla integral d'acollida per a aquests adolescents i joves nouvinguts a Sant Boi.

Dins d'aquest pla integral, es farà un èmfasi especial en el desenvolupament dels processos d'acollida i integració d'aquests adolescents i joves en els centres oberts de la localitat, a causa de l'alta concentració de persones d'origen extracomunitari que hi són ateses.

Per últim, la investigació farà una difusió tant dels instruments elaborats per a la seva aplicabilitat en altres contextos com dels resultats i els materials resultants.

Responsable: MIGUEL ÀNGEL ESSOMBA GELABERT

Títol: ADOLESCENTS IMMIGRANTS A CATALUNYA I CONSTRUCCIÓ DE LA IDENTITAT CULTURAL. TRAJECTÒRIES DE VIDA I PROCESSOS D'INCLUSIÓ

Aquest projecte de recerca es proposa construir coneixements sobre les diverses formes en què els adolescents de família immigrada elaboren la seva identitat cultural, amb la finalitat d'establir pautes i propostes d'intervenció educativa que els ajudin a evitar, a causa de la interacció social en contextos multiculturals, l'exclusió social per motius d'ètnia o cultura.

La recerca es du a terme en quatre fases.

Una primera fase està destinada a recollir informació qualitativa sobre com construeixen aquests adolescents la seva identitat cultural.

La segona fase consisteix a elaborar, de forma fonamentada i d'acord amb la informació obtinguda, un programa d'activitats educatives per aplicar.

Aquesta fase es complementa amb una tercera d'experimentació del programa i avaluació dels resultats obtinguts, per poder dedicar-se posteriorment a la quarta i última, centrada en la difusió entre tots els centres de secundària vinculats a l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB.

El projecte es desenvolupa en el marc del Campus Ítaca, una iniciativa de la UAB per acostar-se a l'alumnat que cursa estudis d'ESO.

El Campus Ítaca pretén, mitjançant el desenvolupament de diverses activitats, que els alumnes de secundària es motivin a continuar els seus estudis en etapes postobligatòries. Es treballa, per tant, amb l'alumnat immigrant dels centres de secundària que hi participen.

Responsable: CARME SAURINA CANALS

Títol: ESTAT DE SALUT, NECESSITAT I UTILITZACIÓ DELS SERVEIS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA I URGÈNCIES HOSPITALÀRIES DE LA POBLACIÓ IMMIGRANT

Objectius:

1. Identificar i caracteritzar l'estat de salut dels diversos col·lectius d'immigrants que resideixen a la Regió Sanitària Girona (RSG), a la Regió Sanitària Lleida (RSL) i a la ciutat de Barcelona.
2. Estimar les necessitats de salut en els diferents col·lectius d'immigrants.
3. Estudiar el comportament del col·lectiu immigrant com a usuari dels serveis sanitaris públics a Catalunya, per determinar quines són les necessitats d'aquest grup i quin cost suposen per a l'Administració pública, amb l'objectiu d'apuntar a polítiques sanitàries i socials més adients amb la situació migratòria actual.
4. Proporcionar informació rellevant que permeti orientar les polítiques econòmiques i socials amb la finalitat d'adaptar el sistema sanitari a la realitat de les necessitats actuals.

Metodologia:

Primera etapa: modificar el sistema d'informació primària de l'ICS, ECAP, a través de la introducció de noves variables o bé l'activació de variables existents que permetin identificar els immigrants usuaris dels serveis de salut.

Segona etapa: enquesta administrada a una mostra aleatòria dels usuaris (immigrants i autòctons), amb la recollida d'informació respecte a aspectes socioeconòmics i de variables de salut, així com d'utilització i accés als serveis sanitaris públics i de satisfacció amb el servei rebut. Posteriorment es farà una anàlisi qualitativa mitjançant grups de discussió per aprofundir en la interpretació dels resultats i matisar-la.

Tercera etapa: caracterització dels problemes i les necessitats de salut que presenta el col·lectiu immigrant a les regions implicades en el projecte tot analitzant de manera separada la informació procedent de l'assistència primària i la d'urgències hospitalàries. Estudi de la utilització del sistema sanitari públic i anàlisi dels costos que aquest col·lectiu representa per a la sanitat pública (anàlisi comparativa amb la població autòctona).

Responsable: MARTA POBLET BALCELL

Títol: JUSTÍCIA I IMMIGRACIÓ: PAUTES D'INTERACCIÓ ALS TRIBUNALS DE JUSTÍCIA

El projecte "Justícia i immigració: pautes d'interacció als tribunals de justícia", pretén aportar, a partir de l'anàlisi d'un conjunt de protocols textuais i audiovisuals, un coneixement de primera mà sobre les pautes d'interacció dels individus en els processos judicials, especialment quan una de les parts del procés (o bé totes dues) són ciutadans d'origen magrebí.

De vegades, la manca de coneixement precís per part dels professionals del dret (jutges, fiscals, advocats, procuradors, resta del personal de l'oficina judicial) de les pautes d'interacció –verbal i no verbal, cultural, etc.– dels ciutadans d'origen magrebí pot dificultar, no ja el desenvolupament normal dels processos judicials, sinó les mateixes condicions d'accés als tribunals de justícia.

Amb l'objectiu, en darrera instància, d'afavorir el desenvolupament d'aquell coneixement, el projecte proposa la identificació, la codificació i l'anàlisi de les pautes d'interacció més recurrents.

D'aquesta manera, es tracta d'afavorir la gestió de la diversitat cultural en l'àmbit del sistema judicial com a espai públic d'interacció, respectant els dret i les obligacions de cadascú i el caràcter adversarial dels processos judicials.

Responsable: MIQUEL DE MORAGAS SPÀ

Títol: EL PAPER DE L'ESPORT EN LA INTEGRACIÓ DE LA POBLACIÓ ADULTA IMMIGRANT D'ORIGEN INTERNACIONAL A CATALUNYA

El paper de l'esport en la integració de nous col·lectius, així com l'impacte de la diversitat cultural en l'esport, requereixen iniciatives de recerca que permetin documentar i conèixer la realitat social i esportiva dels col·lectius d'immigrants i contribuir a la definició de polítiques esportives i socials.

La recerca proposa una aproximació qualitativa al col·lectiu d'immigrants de primera generació d'origen internacional que viuen a Catalunya.

L'objectiu principal és identificar el paper que té l'esport en el procés d'integració a la societat catalana, dedicant una atenció especial al potencial de l'esport com a vehicle de diàleg, un llenguatge comú que facilita la comunicació i l'entesa mútua entre grups de cultures diverses.

També s'analitzarà el paper de l'esport en la construcció i la comunicació de les identitats dels individus i els col·lectius d'immigrants.

Els resultats de l'estudi seran d'interès potencial per a aquells actors que intervenen en el desenvolupament de polítiques esportives i d'integració social en l'àmbit local, regional i nacional, pels gestors esportius i el teixit associatiu implicats en l'oferta d'activitats esportives per als immigrants i per la comunitat acadèmica interessada en l'estudi de l'esport i els impactes socials de la immigració.

Responsable: MANUEL DELGADO RUIZ

Títol: ESTUDI SOBRE PRÀCTIQUES D'EXCLUSIÓ ALS LOCALS NOCTURNS DEL CENTRE HISTÒRIC DE BARCELONA. EL DRET D'ADMISSIÓ COM A TÈCNICA DE DISCRIMINACIÓ RACISTA

Es parteix de la constatació prèvia que a un bon nombre de locals nocturns de lleure de la ciutat de Barcelona s'hi practiquen criteris denegatoris a l'hora de permetre o no el lliure accés de persones l'aspecte de les quals denota la seva naturalesa d'immigrants", especialment provinents de l'Àfrica i l'Amèrica Llatina.

El projecte es proposa no sols verificar sobre el terreny i d'una manera sistematitzada i rigorosa l'existència d'aquestes actituds discriminadores, sinó atendre la forma concreta que adopten en cadascuna de les manifestacions situacionals específiques, com també les racionalitzacions que els diferents actors involucrats –porters, empleats, propietaris, discriminats, altres clients– despleguen sobre la marxa per tal d'argumentar les seves respectives posicions.

Al capdavant, es tracta de certificar la manera determinada que adopten les aplicacions del principi de dret d'admissió i com els arguments que permeten vindicar-lo per impedir l'accés de determinades persones actuen eludint una inculpció moral o eventualment legal de pràctiques racistes.

Dit d'una altra manera, el projecte tractarà de demostrar no sols que les normatives antiracistes s'incompleixen en la realitat, sinó com és que aquestes actituds segregadores impliquen el desplegament d'argumentacions vindicatives la lògica de les quals pot ser reconstruïda i estudiada.

Responsable: CECILIO LAPRESTA REY

Títol: ANÀLISI DISCURSIVA DE LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES DE L'ALUMNAT NOUINGUT A CATALUNYA, UNA APROXIMACIÓ QUALITATIVA

La contínua arribada de població immigrant als països de l'Europa Occidental està produint canvis importants a les nostres societats. Evidentment, aquests canvis no són aliens a la societat catalana que, any rere any, veu incrementat el nombre dels nouvinguts procedents d'origens geogràfics, lingüístics i culturals ben diferents.

Aquestes persones, moltes vegades sense cap coneixement previ, es troben amb les singularitats de la nova societat receptora.

En el cas de Catalunya, entre aquestes singularitats, ens interessa destacar les relacionades amb la qüestió lingüística, a la qual tants esforços s'han dedicat els últims anys en un intent d'apropar-nos a una situació de "normalitat" pel que fa al coneixement i l'ús de la llengua catalana.

És evident que les polítiques lingüístiques tenen un dels seus objectius fonamentals a l'escola i, en aquest sentit, nombrosos treballs han mostrat com les actituds lingüístiques tenen un paper clau tant pel que fa a l'aprenentatge de segones o terceres llengües com en la integració sociocultural dels individus.

Amb aquest marc de fons, prenent com a punt de partida els resultats obtinguts a través del Projecte de recerca ARIE-2004 en el qual es van analitzar les actituds vers el català i el castellà manifestades per l'alumnat nouvingut escolaritzat a les comarques de Lleida i Barcelona des d'una perspectiva quantitativa, pretenem aprofundir en aquesta qüestió en la vessant discursiva, és a dir, analitzant els discursos socials en els quals s'ancoren aquestes actituds detectades.

Evidentment, darrere aquest plantejament, es troba un interès per comprendre la realitat actitudinal dels immigrants, i les variables en les quals es troba significativament interrelacionada, no tan sols des del punt de vista fàctic, sinó també des d'un punt de vista discursiu (els raonaments, els perquè), per tal de comprendre amb tota la seva profunditat el procés dinàmic que suposa la formació de les actituds lingüístiques.

Responsable: JORDI GARRETA BOCHACA

Títol: ASSOCIACIONISME I ACOMODACIÓ DELS IMMIGRANTS D'ORIGEN AFRICÀ A CATALUNYA

L'increment notable que s'ha produït des dels anys noranta en l'arribada d'immigrants i la sedentarització d'una part d'aquests a Catalunya es detecta, entre altres, en la creació d'organitzacions pròpies, com poden ser les religioses o les associatives.

Havent estudiat les primeres, concretament els centres d'oració musulmans, el projecte que presentem pretén seguir aprofundint en el coneixement de la realitat associativa de les persones d'origen immigrant.

Partint del fet que el col·lectiu més nombrós i que ha construït una xarxa associativa més extensa a Catalunya és el d'origen africà, pretenem analitzar i confeccionar un mapa d'aquestes associacions i aprofundir en els processos de construcció i reconstrucció (fusió i fissió), en els seus objectius, en les seves activitats, etc., així com en com perceben les institucions i les entitats que hi treballen aquestes associacions.

Creiem que aquesta realitat heterogènia no sempre afavoreix l'acomodació dels immigrants als quals "representa", mentre que unes associacions l'afavoreixen, altres poden dificultar més que catalitzar aquests processos.

Per això, metodològicament, més enllà de la detecció de les associacions existents a través dels registres i de la recerca en ajuntaments, consells comarcals, etc., estimem realitzar 20 entrevistes en profunditat a representants associatius de tota la geografia catalana (evidentment, diversificades), a més d'un altre mínim de 20 a representants d'institucions i entitats que treballin amb la immigració i per a aquesta. Això ens haurà de permetre no tan sols conèixer aquestes associacions des del seu punt de vista, sinó també com les veuen aquells que hi treballen habitualment (a més de saber quan s'hi adrecen i els motius).